

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ปัญหาหลักที่ต้องการศึกษาและความสำคัญของเรื่อง

ไฮเดรนเยียเป็นไม้ดอกเขตตอบอุ่นที่มีถิ่นกำเนิดอยู่ในประเทศไทยและญี่ปุ่น สายพันธุ์ที่เป็นที่รู้จักและนิยมใช้เป็นไม้ประดับ คือ *Hydrangea macrophylla* ซึ่งมีมากกว่า 600 พันธุ์ ไฮเดรนเยียเป็นไม้ประดับที่ได้รับความนิยมมากชนิดหนึ่งของยุโรปและสหรัฐอเมริกา นิยมปลูกเป็นการค้าโดยปลูกเป็นไม้กระถางจำหน่ายในประเทศไทยเป็นส่วนใหญ่ ประเทศไทยมีการนำเข้าไฮเดรนเยียเพื่อใช้ในการจัดแต่งสวนตามพื้นที่ที่อากาศเย็น ความชื้นในอากาศสูง เช่น เชียงราย เชียงใหม่ ภูรีวิเชีย และเชียงใหม่ เป็นต้น และนำมาผลิตเป็นไม้กระถางเพื่อจำหน่ายภายในประเทศ สำหรับมูลนิธิโครงการหลวงได้ริมน้ำไฮเดรนเยียมาส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกเพื่อผลิตเป็นดอกไม้แห้ง ในปี พ.ศ. 2536 มูลนิธิโครงการหลวงได้มีการปรับปรุงพันธุ์ไฮเดรนเยีย ได้สายพันธุ์ใหม่ จำนวน 3 สายพันธุ์ ได้แก่ ไฮเดรนเยียรหัส 027, 031 และ U1 เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรของมูลนิธิโครงการหลวง ปัจจุบันมีเกษตรกรที่ปลูกไฮเดรนเยียประมาณ 19 ราย โดยปลูกไฮเดรนเยียสายพันธุ์ รหัส 031 เป็นส่วนมาก ซึ่งแหล่งปลูกอยู่ที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงชุมชนแปะอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ และศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแกน้อย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ในปี พ.ศ. 2561 มีมูลค่าการจำหน่ายไฮเดรนเยียตัดดอกทั้งหมด 289,918 ขอ คิดเป็นมูลค่าทั้งสิ้น 4,039,462 บาท และมูลค่าการจำหน่ายไฮเดรนเยียกระถางหั้งหมด 1,066 กระถาง คิดเป็นมูลค่าทั้งสิ้น 267,256 บาท (มูลนิธิโครงการหลวง, 2561)

การผลิตไฮเดรนเยียในปัจจุบันมีทั้งในรูปแบบไม้กระถางและไม้ตัดดอก แต่การผลิตภายในประเทศไทยมีค่อนข้างน้อย และพบปัญหาระบบอุณหภูมิที่ยังไม่เหมาะสมในการกระตุ้นให้เกิดตัดอกพร้อมกัน จำนวนช่อต่อกระถางมีค่อนข้างน้อย และเทคนิคการผลิตต้นเพื่อให้จำนวนกิ่งต่อกระถางยังไม่ได้คุณภาพ รวมถึงการจัดการด้านการผลิตไฮเดรนเยียตัดดอกที่ยังพบปัญหาด้านเทคนิคและคุณภาพของดอก เช่น การออกดอกจำนวนมากในช่วงที่ตลาดมีความต้องการน้อย (ช่วงเดือน มกราคม-พฤษภาคม) การตัดแต่งกิ่ง และสีของดอก (ดอกสีขาวอมฟ้า และดอกสีฟ้าอมขาว) ที่ไม่ตรงตามความต้องการของตลาด ตลอดจนการจัดการเพื่อให้ดอกบานในช่วงที่มีความต้องการของตลาดมาก โดยอุณหภูมิเป็นปัจจัยสำคัญต่อการสร้างตลาด หากสามารถกระตุ้นการสร้างตลาดของไฮเดรนเยียได้ตามระยะเวลาที่กำหนด จะสามารถผลิต

ต้นไชเดรนเยียได้ตลอดทั้งปี มีรายงานของ Bailey and Weiler (1984) เกี่ยวกับศึกษา การให้วันสั้นเป็นเวลา 8 ชั่วโมง แก่ไชเดรนเยียสายพันธุ์ Rose supreme และสายพันธุ์ Merritt supreme ที่อุณหภูมิ 24 องศาเซลเซียส พบร่วม สามารถกระตุ้นการสร้างตัวได้ภายในระยะเวลา 16 สัปดาห์ หลังจากได้รับวันสั้น 8 ชั่วโมง นอกจากนี้มีรายงานของ ณัฐภัส (2561) ศึกษาผลของสารโพแทสเซียมคลอเรตต่อการเจริญและการออกดอกของต้นไชเดรนเยีย พบร่วม การให้สารโพแทสเซียมคลอเรตที่ความเข้มข้น 0, 2, 4, 8 และ 10 mmol/L มีแนวโน้มทำให้ไชเดรนเยียออกดอกล่าช้ากว่ากรรມวิธีที่ไม่ให้สารโพแทสเซียมคลอเรต

ดังนั้น เพื่อให้งานวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตไชเดรนเยียเป็นมีกระถางดำเนินไปได้ตามกรอบแผนงานวิจัยไม้ดอกของมูลนิธิโครงการหลวง จึงมีกรอบการดำเนินงานวิจัยอย่างน้อย 2 ปี (พ.ศ. 2563-2564) โดยเริ่มตั้งแต่การศึกษาผลของอุณหภูมิต่อร่วมกับการให้สารจินเบอเรลลินต่อการกระตุ้นให้เกิดตัวดอกของไชเดรนเยีย อุณหภูมิต่อต่อการซักนำให้เกิดตัวดอกของไชเดรนเยีย และผลของสารเคมีต่อการเจริญเติบโตและการออกดอกของไชเดรนเยีย และในส่วนของปีที่ 2 นำผลที่ได้ในปีที่ 1 มาทำการทดสอบ กับไชเดรนเยียสายพันธุ์ต่างประเทศ จำนวน 2 พันธุ์ ศึกษาผลของสารเคมีต่อการเปลี่ยนแปลงของสีดอกไชเดรนเยีย และศึกษาเทคนิคการตัดแต่งกิ่งต่อคุณภาพดอกไชเดรนเยีย

โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 จะทำการศึกษาผลของอุณหภูมิต่อร่วมกับการให้สารจินเบอเรลลินต่อการกระตุ้นให้เกิดตัวดอกของไชเดรนเยีย อุณหภูมิต่อต่อการซักนำให้เกิดตัวดอกของไชเดรนเยีย และผลของสารเคมีต่อการเจริญเติบโตและการออกดอกของไชเดรนเยีย เพื่อบังคับให้ไชเดรนเยียสามารถสร้างตัวออกและออกดอกได้ตลอดทั้งปี โดยเกษตรกรในพื้นที่ของมูลนิธิโครงการหลวง และสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (สวพส.) สามารถนำเอาองค์ความรู้และเทคโนโลยีการผลิตไชเดรนเยีย เป็นมีกระถางที่มีคุณภาพ สามารถให้ผลผลิตและจำหน่ายได้ตลอดทั้งปี นำมาซึ่งรายได้และมีความมั่นคงทางอาชีพของเกษตรกรต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาผลของอุณหภูมิและสารเคมีที่เหมาะสมสำหรับกระตุ้นการเกิดตัวดอก และซักนำ การออกดอกของไชเดรนเยีย

1.2.2 เพื่อศึกษาผลของสารเคมีต่อการเจริญเติบโต และการออกดอกของไชเดรนเยียกระถาง

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

1.3.1 การศึกษาผลของอุณหภูมิร่วมกับการให้สารจิบเบอร์ลินต่อระยะเวลา 2 ระยะ (30 และ 60 วัน) ต่อการกระตุ้นให้เกิดตัวดอกของไฮเดรนเยีย เพื่อวิเคราะห์การเจริญเติบโต คุณภาพดอกในไฮเดรนเยีย อย่างน้อย 1 พันธุ์

1.3.2 การศึกษาผลของอุณหภูมิกลางวันและกลางคืนที่ต่างกัน 2 ระดับ ต่อการซักนำให้เกิดตัวดอก การเจริญเติบโต และคุณภาพดอกของไฮเดรนเยีย อย่างน้อย 1 พันธุ์

1.3.3 การศึกษาผลของสารเคมี 2 ชนิด ต่อการเจริญเติบโต การออกดอก และคุณภาพดอกของไฮเดรนเยียกระถาง อย่างน้อย 1 พันธุ์

